

Krátké vysvětlení
vyobrazených dvanácti výjevů
v týdnu svatodušním v Praze
r. 1848.

I. Výjev.

(První sraz u generálního komanda.)

Vracující se díl obecnstva všech tříd — málo kdo ozbrojen — ze mše na sv. Václavském náměstí vysluhované ubírá se dlouhým tahem zpívaje písně slovanské okolo generálního komanda; mezi tím slyšeti též nelibé ohlasy a reptot na knižele Windischgrätze. Najednou povstane divý zmatek a běhot, a volání o pomoc. — Vojsko tu nejprve použilo zbraní.

II. Výjev.

(Dobytí Karolína.)

Granátníci číní na universitu (Karolín), kamž se několik studujících bylo uteklo, útok. Přítomné tu studentstvo musí se, dílem pro úplný skoro nedostatek zbraní, dílem pro skromný svůj počet, vzdáti. Obraz představuje nám právě, jak vojsko do sálů se dere.

Kurze Erklärung der bildlichen Darstellung
von 12 Scenen
der
Pfingstwoche Prags
im Jahre 1848.

I. Scene.

(Erster Zusammenstoß beim Generalkommando-Gebäude.)

Ein Theil des, von der Messe am Rosmarkt zurückkehrenden Publikums aller Klassen, — eine geringe Anzahl ausgenommen unbewaffnet, kommt im langen Zuge unter Absingung slavischer Lieder beim Generalkommando-Gebäude vorüber, während einige mißliebige Töne und Gemurre, dem Commandirenden geltend, sich mitten durch vernehmen lassen. Plötzlich beginnt ein wirres Treiben und Rennen, jammernder Hilferuf. — Das Militär macht hier den ersten Gebrauch von seinen Waffen.

II. Scene.

(Einnahme des Carolinums.)

Das Universitätsgebäude (Carolinum), wohin sich mehrere Studirende geflüchtet, wird von Grenadieren gestürmt. Die hier versammelten Studenten müssen sich theils wegen fast gänzlichen Mangels an Waffen, theils wegen ihrer geringen Anzahl ergeben. Das Bild gibt uns den Moment, als das Militär in die Säle eindringt.

III. Výjev.

(Kolovratská střída.)

Oddělení granátníků dobývá neustálou palbou Museum — strážště to Svornosti. Zároveň rozestavené tu kusy po celé ulici řádějí, zde první rána z děla zahřměla.

IV. Výjev.

(Ovocná ulice u Fiedlerova domu.)

Barikáda tato, co jedna, vraždivým ohněm řádícího dělstva nejvíce zkouševších mnohý život v obět vzala. Též řeholníci blízkého kláštera Františkánského neopomíjejí, v této nebezpečné, smrti a záhubou brozící době nejsvětější své povinnosti, co těšitelé v poslední hodince dostátí.

V. Výjev.

(Nové aleje u Šlikova domu.)

Není pochybnosti, že v celých Nových alejích nejtěžší bojováno a nejvíce stříleno, jakož toho množství zde padlých obětí dosvědčuje, mezi nimiž zmínili se slušno o veliteli granátnického praporu, majorovi Van der Mühlen (z 18^{ho} bar. Reisingra pluku pěchoty), jenž nedávno se vrátil z italských bojů, ranou puškovou smrti své tu došel.

III. Scene.

(Kolovratsstraße.)

Das Museumsgebäude als Wacklofale der Swornost wird von einer Abtheilung Grenadiere unter vollem Pelotonfeuer genommen. Zu gleicher Zeit bestreichen die daselbst aufgestellten Geschütze die ganze Straßenbahn; hier war es, wo der erste Kanonendonner erdröhnte.

IV. Scene.

(Obstgasse beim Fiedler'schen Hause.)

Die hier erbaute Barrifade gehört unter eine derjenigen, die am meisten dem mörderischen Feuer des spielenden Geschützes ausgesetzt war, und die manch Menschenleben zum Opfer sich anerkor. — Auch die Ordensbrüder des nahen Franziskaner-Klosters entziehen sich nicht in diesem gefährlichen, Tod und Verderben drohenden Momente, ihrer heiligsten Pflicht als Spender des letzten Trostes.

V. Scene.

(Neue Allee in der Nähe des Schlik'schen Hauses.)

Unstreitig hatte längs der ganzen Alleestraße der heißeste Kampf und das heftigste Feuer stattgefunden, denn dies bewiesen die vielen hier gefallenen Opfer. Unter diesen ist auch bemerkenswerth der Grenadier-Bataillons-Commandant Major Van der Mühlen (des 18. Bar. Reisinger Inf. Reg.), der erst vor kurzem aus dem italienischen Schlachtgetümmel rückgekehrt, hier durch einen Flintenschuß seinen Tod fand.

VI. Výjev.

(Amazonka na barikádě na Malém rynku.)

Malý rynek, co nejpevněji zatarasen, tím se také stal památným, že mezi bojovníky i jedna česká amazonka, krásná to postava v kroji slovanském a s puškou květinami ověncenou v ruce, velmi statně svou neohroženost a smělou bojovnost osvědčovala, ano že barikádu po celý týden svatodušní ani neopustila.

VII. Výjev.

(Bránění staroměstské mostecké věže.)

Křížovnický plac s mosteckou věží a s Klementínem co studentskou citadellou, měl nejstatnější barikády, a byl střediskem naší válečné doby. Odtud zláště s mostecké věže, nejzhořněji páleno na vojsko na Malé straně ubytované, zláště pak na dělostvo na protějším břehu Vltavy postavené.

VIII. Výjev.

(Staroměstský mostecký plac.)

Obraz jeví nám na stupních křížovnického kostela obratného řečníka Dra. Sladkovského k barikádníkům zde shromážděným mluvícího. V předu viděti posluchače filosofie a vojenského velitele Slávie, Friče, jenž tutější vojenské operace takorůka vede. Na blízké tu barikádě byl jest gub. president hr. Thun zajat.

VI. Scene.

(Die Amazone auf der Barrifade am kleinen Ring.)

Der kleine Ring auf das festeste verbarriadirt, ward noch besonders dadurch erwähnenswerth, daß unter den Streitenden auch eine českische Amazone, eine schöne Gestalt im slavischen Kostüm, das blumenbekränzte Kugelrohr in der Hand, die tüchtigsten Proben ihrer Unererschrockenheit und kühnen Kampfeslust an Tag legte, ja die Barrifade während der ganzen Pfingstwoche nicht verließ.

VII. Scene.

(Vertheidigung des altstädter Brückenthurms.)

Der Kreuzherrenplatz mit dem Brückenthurme und dem Clementinum als Citadelle der Studenten, hatte die imposantesten Barrifaden aufzuweisen, und war der Centralpunkt unserer kriegerischen Epoche. Von hier, besonders vom Brückenthurme aus, wüthete das verbeerendste Feuer gegen das auf der Kleinsseite befindliche Militär, besonders aber gegen die am jenseitigen Moldaunfer aufgestellten Batterien.

VIII. Scene.

(Altstädter Brücken- oder Kreuzherrenplatz.)

Das Bild zeigt uns an den Stufen der Kreuzherrenkirche den gewandten Redner Dr. Stadkowsky, der zu den hier versammelten Barrifadenmännern spricht. Im Vordergrund erblicken wir den Hörer der Philosophie und Militärkommandanten der Slavia, Frič, der die kriegerischen Operationen daselbst gleichsam leitet. Auf einer in der Nähe stehenden Barrifade wurde der Gubernialpräsident Graf Thun gefangen genommen.

IX. Výjev.

(Barikáda u techniky.)

Skoro výhradně od techniků vystavěna jsou i obsazena, byla návalem skalopevným, jenžby sebe prudším útokům hrdě byl odolal. A však tu žádný boj nesveden; zato však mocnou odesílala posilu vůkolním, ji téměř co filialky podřízeným barikádám.

X. Výjev.

(Barikáda v malé Jezuitské ulici.)

Jeví se tu počínání mimo boje. Pevná jako všechny vůkolní barikády, byla téměř předhradím Klementina. I zde nebylo bojováno.

XI. Výjev.

(Povod odzbrojeného vojska.)

Zde onde bylo vojsko odzbrojeno a na bezpečné střežiště v zajetí dáno. Povod takový představuje obraz tento, kterak mnozí z vedoucích ho se šlechetným sebezapřením a velkomyslí všechen útok lidu na zajaté srážejí.

XII. Výjev.

(Mostecké mlýny a vodní věž v ohni.)

Truchlý to konec našich svatodušních svátků. Granátem zapáleny stojí mlýny s věží z jich středu vynikající celé v ohni.

Těžké kusy hřmějí, pŕmy a granáty praskají, k tomu poplach požáru a zvonby a o pomoc bĕdování — tak mine hrůzyplná tato noc.

IX. Scene.

(Barrikade bei der Technik.)

Diese, fast ausschließlich von Technikern erbaut und auch von selben besetzt, war ein felsenfestes Bollwerk, das selbst dem heftigsten Angriffe Hohn gesprochen hätte. Zum Kampfe kam es hier nicht, dafür entsendete sie aber starken Sulkurs an die umliegenden ihr gleichsam als Filialien unterstehenden Barrikaden.

X. Scene.

(Barrikade in der kleinen Jesuitengasse.)

Zeigt uns das kriegerische Treiben außer dem Kampfe. Fest wie alle Barrikaden der Umgegend, war dieselbe ein Vorwerk des Clementinums. Auch hier fiel kein Kampf vor.

XI. Scene.

(Transportirung des entwaffneten Militärs.)

Hie und da wurde Militärmannschaft entwaffnet und als gefangen in sicheren Gewahrsam abgeführt. Einen solchen Transport zeigt uns das vorliegende Bild, wo mehrere der Eskortirenden mit edler Selbstverläugnung und hochherzigem Sinn jeden Angriff des Volkes auf die Gefangenen abwehren.

XII. Scene.

(Brand der Brückenmühlen und des Wasserturms.)

Dies das tragische Ende unserer Pfingstwoche. Durch eine zündende Granate stehen die Mühlen mit dem aus ihrer Mitte hervorragenden Wasserturm in vollen Flammen. Der Donner des schweren Geschüzes, das Plagen von Bomben und Granaten, Feuerlärm, Sturmgeläute, jammernder Hilseruf beleben allein die Schreckensnacht!